

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
Invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Ziua libertății

Cinstilor al trecutului și respectuos față de tradiții, Blajul se gătește de sărbătoare. Deodată cu ziua de 15 Mai, peste Cetatea învierii românești coboară, cu putere de vrojă, icoana de epopee a marelui adunări din 1848. Gândul cufundat în destinele neamului aude de pe acum tropot de cal mulți și chiote de voinici ce coboară la locul de întâlnire a celor două Târnaves; se aude depănându-se, la umbra focurilor de veghe, povestea tristă a neamului împărțesc jerecat în robie milenară; se văd umbre de preoți mari și mari povățuitori de norod urcând treptele catedralei, de pe amvonul căreia se va rosti noua evangheliă a libertății și ne cutremurăm la glasul de tunet al celor 40.000 puterea cărula zdrobește lanțurile iobăgiei.

Se făcuseră pregătiri de praznic mare. Ca în anii trecuți, așteptam să ne sosească și să jubileze cu noi legiunile tineretului din toate școlile Ardealului și de dincolo de munți. Cel în drept însă au socotit că au fost prea multe, în vremea din urmă, serbările școlare. Am rămas, deci, să împlinim numai noi, cu stolurile de tinerețe și de nădejdi care cresc în falnicile școli din umbra catedralei lui Inochentie, pioasa comemorare; așa cum am făcut-o an de an, fără întrerupere și fără excepție, dela 1848 până la 1918. Vom face-o, ftește, în numele întregului neam românesc care cu sufletul va fi aici, la Peatra Libertății și care s'a obișnuit din trecut să-și audă rostite de aici gândurile și vrerile.

Cadrele festive reduse vor prileji în schimb o mai mare concentrare sufletească, o mai adâncă reculegere și o trăire mai vie a marilor amintiri. Și simțim cu toții, cât de necesară ne este astăzi, în zile de întunecare universală, această înălțare și purificare a simțirii. Incununând cu flori mormintele tribunilor și plecându-ne cucernici în fața străbunilor prin a căror jertfă eroică am ajuns la 1 Decembrie 1918, la România mare a visurilor noastre, împlinim nu numai o datorie națională de firească recunoștință, ci simțim în suflete coborându-se pacea, simțim puteri noi care ne încordează brațele și vrerile. Virtutea străbună se aprinde cu flacăra nouă pe Câmpul Libertății, la focurile ce veghează destinele de slavă ale noștri românești.

E bine s'o știe și s'o audă aceasta toți cel ce, dincolo de granițele dreptății istorice, pândesc cu ochi haini reîntoarcerea vremilor de ticăloșie pe vecl apusă. Să-și aducă aminte, cu groază, de 48 și să știe că poimâne, la 15 Mai, neamul românesc întreg, dela Tisa până la Nistru, își are privirea oștinită spre Peatra Libertății dela Blaj și într'un glas și o simțire va răsuna din nou pretutindeni legământul celor 40.000: „Jurăm că vom susține totdeauna nașla noastră românească”. — Până la moarte!

Să ajutăm Seminarul!

Considerațiuni asupra unei adrese Consistoriale — Datorințele clerului
de pr. I. MAN

Ori de câte ori i-s'a cerut preoșimii din Arhidieceză sfatul și contribuțiunea pentru scopuri nobile și frumoase, și mai ales pentru cele de necesitate urgentă, privind interesele superioare ale Bisericii noastre și cari contribuiau la ridicarea și îmbunătățirea vieții spirituale, culturale și morale a ei, preoșimea a răspuns întotdeauna în deplină solidaritate și cu largă inimă. Pentru că, preoșimea își iubeste Biserica și instituțiunile ei de cultură și nu dorește altceva decât să le vadă înflorind și progresând, spre folosul și fala neamului. În asemenea ocaziuni, preoșimea s'a ridicat peste nevoile și interesele sale personale, lipsindu-se pe sine și ai săi, numai să poată ajuta acolo, unde Superioritatea bisericească cere.

Mai nou, Preavenerata Superioritate face un nou apel la înțelegerea, bunătatea și dragostea clerului din Arhidieceză, precum și la spiritul de jertfă al ei, pentru a realiza câteva planuri mari, de o incontestabilă importanță și folos pentru preoșime și biserică. Adresa aceasta se află deja în mâna fiecărui protopop tractual, iar preoșimea va trebui să se pronunțe asupra ei. E vorba în ea, ca preoșimea să renunțe la bonurile ce reprezintă drepturile și diferențele de salariu ale preoșimii pe trecut și cari se află la Adm. Cen. Capitulară din Blaj, competențe ce variază între 7 și 15 mii de lei, în scopul de a se ridica două case de odihnă pentru preoșime — una la *Basna*, iar alta la *Pălăniș* —, purtându-se grije și Seminarului, a cărui situație materială precară cere necondiționată ajutorare, fiind vorba de educarea și creșterea în bune condițiuni a viitorilor preoști și dorindu-se să se ajungă la vechea situație, ca toți clericii să fie bursieri.

Ce va face acum preoșimea? Sunt sigur, că se va petrece în fiecare consfătuire tractuală, ceea ce s'a petrecut în sinodul tractului nostru, când s'a pus această chestiune. Unii se vor bucura, că mai au de primit bani și o să-și mai ușureze din necazuri; alții, încântați de planul celor două case de odihnă, sunt gata să renunțe la drepturile lor de salariu; alții, apoi, nedumeriți și nehotărâți, până când un glas din adâncul conștiinței preoștești se va ridica cu putere și va covârși pe toate celelalte un strigăt puternic: strigătul stăruitor și îngrijorat ce se desprinde din adresa Consistorială, pentru instituția care a cuprins și crescut între zidurile ei bisericii și neamului atâtea generații de preoști: glasul Seminarului din Blaj.

Așa va fi! Va apărea în sufletele preoșimii icoana Seminarului dela Blaj, unde și-au petrecut poate cei mai frumoși ani ai vieții lor; unde și-au călțit sufletul și voința pentru

lupta de mai târziu și unde și-au făurit cele mai îndrăznețe visuri de viitor. Seminarul, care a cuprins între zidurile lui, patru ani, un suflet de viitor preot, cu toate gândurile lui și i-a păstrat tainele inimii lui; Seminarul, prin a cărui grădiniță și alec mărginite de paltini, tei și brazi, s'au legat orienții pe viață, s'au înfrățit suflete între ele și toate împreună cu durerile și bucuriile bisericii ce-i ocrotește. Aceste și multe alte evocări frumoase vor năpădi și umplea sufletele preoșilor și vor da și răspunsul lor: Da!

Seminarul să fie ajutat. Trebuie să fie ajutat. Ne vom purta pe mai departe oasele reumatice pe ulițele parohiei, numai ca această instituție să poată asigura tot confortul posibil leviților Domnului. — Această instituție atât de prețioasă Bisericii noastre, unde se adăpostesc și cresc atleții lui Hristos, luptătorii și martirii neamului, fala și gloria din trecut, de azi și de mâine a bisericii noastre, nu va rămânea în impas: preoșimea își cunoaște datorințele. Ce folos că vom avea case de odihnă, iar Seminarul se va sbate în mizerie și împreună cu el sufletele tinerilor leviți ce-i adăpostește? Seminarul, prin întreaga lui organizare, confort, înțeleaptă conducere și lipsa tinerilor leviți de grijele materiale, ori de susținere, trebuie să fie mijlocul de îmbold și chemare a tinerilor la preoșie. Astăzi, dacă nu mă înșel, e întors. Și e păcat.

Vom ridica noi, apoi, și case de odihnă. Întâiu pe una, apoi pe cealaltă. Sunt și ele necesare și folositoare. Datorința dintâi a preoșimii în clipele de față, însă este: Să ajute Seminarul. Din toată inima și din tot sufletul!

Noua lege electorală. După 15 luni de regim autoritar, cei în drept au socotit sosită vremea pentru a se întregi actuala așezare publică cu Parlamentul prevăzut de Constituția în vigoare. *Legea electorală* necesară în acest scop a și fost publicată în „Monitorul Oficial”, și toate lucrările pregătitoare săvârșindu-se în ritm accelerat, alegerile se vor desfășura în zilele de 2 (Camera) și 3 Iunie (Senatul). În câteva zile următoare, Inalta Curte de Casație va face validările, așa că noile Corpuri Legiuitoare se vor întruni în ședință de deschidere la 7 Iunie.

Este firesc că, potrivit regimului în care trăim, întreagă structura, compunerea și sfera de activitate a acestui *Parlament corporativ* este radical deosebită de cel democratic din trecut, asemănându-se mai curând cu cel italian și german. Ne este, prin urmare, cu neputință

să rezumăm pe scurt dispozițiile noii legi. Vom sublinia doar câteva din prevederile ei fundamentale.

Pentru *Camera*, au drept de vot toți cetățenii români, bărbați și femei, trecuți de 30 ani, știutori de carte, cari practică efectiv una din îndeletnicirile ce intră în cele trei grupe prevăzute de constituție: agricultura și munca manuală; comerțul și industria; ocupațiuni intelectuale; și cari, în urmă, nu intră în cazurile de incapacitate sau nedemnită înșirate în lege. — Alegerea se face prin scrutin uninominal, cu vot secret obligatoriu, pe circumscripțiuni (11 în toată țara, cu sediile la Curțile de Apel). — Poate fi ales cetățeanul cu drept de vot, înscris în lista electorală pentru circumscripția și categoria de îndeletniciri pe care urmează să o reprezinte. — Vom avea în total 258 deputați, câte 86 pentru fiecare din cele trei categorii de îndeletniciri. — *Senatul* se compune din: senatori numiți de Rege, senatori de drept (reprezentanții cultelor ca și în trecut; precum și ceilalți senatori de drept recunoscuți până la data de 27 Februarie 1938) și 88 de senatori aleși. Pentru a fi eligibil la senat, vârsta de 40 ani; iar drept de vot au numai alegătorii cari fac parte din conducerea corporilor constituite în stat (corporațiuni); cum sunt diferitele „Camere” agricole, comerciale, industriale, de muncă; iar pentru categoria »ocupațiunilor intelectuale» diferitele asociațiuni: a învățătorilor, profesorilor secundari, profesorilor universitari, *Asociația Clerului*, inginerilor, etc. (*Preoțimea noastră unită* nefăcând parte din „Asociația clerului” nu va avea nici un drept de vot la alegerea senatorilor).

Legea prevede apoi o serie întregă de incapacități și nedemnități care stau în calea eligibilității. Intre altele: nu poate fi ales *nici un funcționar public* (cum sunt și preoții) fără a-și da demisia cu 5 zile după convocarea Corpului electoral. Excepție: ministrii, subsecretarii de stat, profesorii universitari și cei dela școlile superioare de grad universitar. — Candidatura se depune individual de fiecare candidat. Ea va nu va fi primită decât cu *autorizația „Frontului Renașterii Naționale”*. — Orice propagandă, înafara unui anunț de 100 cuvinte așigat la circumscripția electorală, este oprită.

Amvonul luptător

Oscilările sufletești ale veacului — Biruința crucii în sufletul mulțimii —
Reparații morale

de pr. E. Toloian

Generalissimul *Franco* anunță de 1 Aprilie 1939 trei cuvinte: *Războiul s'a sfârșit!* Trei cuvinte, cari vestesc lumii o sentință inapelabilă, că Dumnezeu a biruit infernul. În Spania, în Mexico, în Moscova, toți atâția *Neroi* ai veacului de azi, au voit și voesc să-l detroneze pe *Hristos* și să-l pună din nou cunună de spini pe cap. Inșă ce sunt coroanele de aur ale atâtor *Neroi* de azi, pe lângă cununa de spini a lui *Isus Hristos*? De faptele lor, ziarele astăzi nu mai scriu, dar de cununa de spini a lui *Hristos* scriu și azi și peste veacuri, că în întâia *Vinere Mare a Paștilor*, ea a ridicat o lume din păcat. Ziarele vor scrie, până la capetul veacurilor, despre o realitate, fără puțință de desmințire, că pe cruce, în *Vinerea Paștilor*, s'a săvârșit nu o moarte tragică, ci o biruință, biruința vieții asupra morții. Mai mult decât ziarele trecătoare și neputincioase, jertfa supremă a lui *Isus Hristos* pe cruce pentru mântuirea lumii o va vesti, peste veacuri, glasul divin, etern și autorizat al *Bisericii Sale*, căreia i-a promis asistența Sa până la capetul veacurilor. „Și iată Eu cu voi sunt în toate zilele până la capetul veacurilor”.

Tot cortegiul ticăloșilor de cari zilnic ne plângem, au la baza lor lipsa de moralitate. Zilnic ne este dat să constatăm atâtea defecțiuni dela datorie în lupta vieții, atâtea sinucideri, adevărate insolvabilități morale — credințe și convingeri demoralizate. Trăim o perioadă de sguduri, când tendințe subversive primejduesc și amenință *Biserica* în însăși existența ei. *Nebunia roșie*, misticismul activ al sectelor, dă năvală asupra sufletelor, voind să le cucerească.

Statul nu poate face totul. Toate aceste imponderabile morale nu se distrug nici cu baloneta și nice cu ordine minisferiale. Trebuie să vie *amvonul luptător* — *Ecclesia militans*, — care să limpezească atmosfera, să convertească lumea la un real creștinism, aducând

marea biruință a crucii, în sufletul mulțimii. *Biserica*, ca centru de activitate creștină, trebuie să ajute aici în primul rând, să trezească curente creștine, să deschidă largi orizonturi creștine, stăpânind sufletele, apropiind lumea de *Biserică* și de mijloacele creștine. De preajma altarului va trebui să vorbească accente de *ecclesiat* militant, răscolind sufletele credincioșilor întrebări și pasiuni, sănd să se întrevadă o intimă înrudire convingeri și o necontestată colaborare spirituală. La luminile veacului de azi, o cuvânt de exeget mărunț reeditând clișee vechi uzate de doctrină teologică, nu mai face față. *Amvonul luptător* — în primul rând trebuie să limpezească vorbele de puțin înțeles și țeltele de puțin preț a veacului ce trăim. Vom sau nu voim, să ne apropiem de Dumnezeu măcar atâta cât erau părinții părinților noștri. Simțim ori nu simțim, că fără credință în *Hristos* viața este o „nebulie, tristă și goală”. Voim sau nu voim disciplina creștină, *Evangelia*, unde un om ne învață și face; și om e *Hristos-Fiul* lui Dumnezeu. Înțelegem nervul vremii și adâncind trăsăturile veacului de azi, vom arăta lumii în haina zilelor de azi, veacul acesta de vijelioase cuceriri nu a răbătut în fond, nu e decât o luminoasă suprafață a creiat exterior. Dar sporind și perfecționând aspectele lumii din afară, treptat a destrăma lumea invizibilă a sufletului, pe care în loc să-l cultive, l-a înăbușit. De când lumea multe schimbări s'au făcut pe pământ, numai ființa omenească a rămas aceeași cu faptele bune sau rele. Dacă am ceti toate cărțile sfinte ale tuturor credințelor ce au stăpânit omenirea și toți învățații mai vechi sau mai moderni, teoriile lor, nu s'a găsit nimeni, care să se leagă mai adevărat ființa omenească și roșie ei pe pământ, ca *Hristos* și cari să poată pași înțelesul învățăturilor Lui. Cel mai apropiat îndreptar pentru sufletul omenească, pe biata ființă omenească ni-l dă *Evangelia*.

Din preajma altarelor — *amvonul luptător* — va aminti neincetat lumii, că gândul și voința lui Dumnezeu a zidit această lume, începând dela razele de soare până la ultimul firicel de iarbă și cel din urmă atom, omul a fost trimis nu din întâmplare, ci din porunca lui Dumnezeu, ca să o cucerească.

□ □ Foia „Unirii” □ □

Sfânta Unire din 1697

de Preot Dr. Ioan Stanciu

Faptul că toate bisericile creștine, cu adevărat dreptmăritoare, stau în legătură de supunere iubitoare cu „*Biserica principală*” unde este scaunul corifeului apostolilor, *Petru*, poate și trebuie considerat a fi „*sfânta unire*”, prin care se și realizează dorința lui *Isus*: o turmă și un păstor, adică unitatea. Cu atât mai mult se cuvine a vorbi de sfânta unire făcută de o biserică oarecare particulară cu biserică principală, lăpădându-se și de schismă și de erezie. De aceea noi și pronunțăm cu bucurie aceste două cuvinte: „*sfânta unire*”, cu cari designăm actul vlădicului *Teofil* și cele ale lui *Atanasie*, cari au intrat în unitatea bisericii și în dreapta credință.

Nu așa judecă însă omonimul meu neunit dela *Sibiu*, care în a sa: „*Religie strămoșească*” (*Sibiu* 1938, la pag. 72) zice: „*Vin vreo câțiva preoți ahtiați după bunuri materiale și fac un fel de unire cu papistașii*” — „*acești inconștienți*”. Iar la pag. 73: „*Unirea s'a făcut pe baza principiului negustoresc: do ut des*” — „*Mitropolitul Teofil în luna Februarie 1697 ar*

fi convocat un mic sinod în care s'au discutat condițiile unirii — dar actul redactat în limba latină de către *Iesul* Baranyi este iscălit abia în Martie și Iunie, pe ascuns, așa încât în afară de vre-o câteva persoane nimeni nu cunoștea cuprinsul lui”. — Același, la pag. 74: „*Despre acest sinod unii susțin că nici nu s'ar fi ținut și că ar fi numai o invenție a iezuiților*”. — „*Fapt e că conversațiile asupra unirii s'au început sub Teofil în mare taină, iar cei 12 protopopi cari au iscălit așa numitul act de unire, nu au putut reprezenta tot clerul și cu atât mai puțin masa credincioșilor*”.

Cât privește, epitetul de „*preoți și protopopi inconștienți*”, e propriu omonimului *Sibian* și cel mult îl poate împodobi pe dânsul, întru cât din prisosința inimii grăiește gura și scrie mâna. Celelalte „*vorovă*” ale Sf. Sale, care nu sunt decât afirmații gratuite, nu merită nici ele altă considerație. Una însă e sigur: omonimul e condus de patima neadevărului. Aceasta se vede din afirmația că *Teofil* nu ar fi ținut sinod în Februarie și că sinodul din 21 Martie ar fi fost semnat numai de 12 protopopi. Că sinodul din Februarie a avut loc într-adevăr, o mărturisește însuși mitropolitul *Teofil* (vezi *actele sinodului* din 21 Martie) Cât privește participarea la sinod, au fost „*de față mai toți protopopii și foarte mulți dintre preoți*” (vezi: *Iorga*, Ist. b's. I. p. 419), iar cei doi-

sprezece protopopi semnatari sunt cei cari au fost *absenți* dela sinod. Pentru că să corespondă însă adevărului iscălitura sinodului din 21 Martie 21: „*Teofil* Episcopul și *tot clerul* protopopii *absenți* (cei doisprezece) au făcut un act în sensul actului sinodului și l-au semnat.

Omonimul „*știe*” și altceva. Anume că actul unirii nu a fost reprezentată „*masa credincioșilor*”, Dacă în adevăr Sf. Sa ține o absolută intransigență că biserică învățătoare, nu poate reprezenta biserică ascultătoare, atunci, întrucât înțelege să fie logic, va trebui să facă cerere la forurile competente ca toate actele sinoadelor ortodoxe să fie semnate absolut de toți ortodocșii, sub rezerva nulității acelor sinoadelor...

Mai putem să-l întrebăm apoi pe cine este meu omonim neunit dacă făuritorii schismei *Kerulariene* au întrebat poporul atunci când au început sfășierea hainei lui *Hristos* prin ruptura care se leagă de numele lor și e asigurată și azi de „*fiii*” lor sufletești? — Dar cine și pe cine să întrebăm așa ceva?

Observ, că omonimul neunit se complăce în afirmații fantastice, pe cari apoi le redă scris ca realitate. În aceste afirmații uneori original, alteori copiază pe alții, care lucră chiar și dacă nu-l spune, se vede cât de coloză Odinioară calumniatori sfinței uniri erau ca-

L-a trimis Dumnezeu pe om în lume, ca să o cucerească, dar privind-o ca mijloc și nu ca scop în sine. Veacul de azi, — ce se mai poate numi veacul vișelului de aur, când totul se caută numai în valori materiale și mai puțin în cele spirituale, — este o mare școală a păcatului, cu suflete amorțite, incapabile de viață și elan spiritual, suflete îmbătrânite prea de vreme. Minunat a înțeles această psihologie a sufletelor Mântuitorul, când a predicat oamenilor, să nu-și adune comori pe pământ. Orice spor de bogăție, când naște numai o plăcere pentru sine, cu uitarea adevăratului său rol, care e numai de mijloc, înseamnă un spor de venin, amărăciune și suferință pentru suflet. Prin aceasta, Biserica nu predică o desprindere totală de bunurile materiale ale vieții, fără de care o societate nu poate trăi și pe cari se reazimă însuși activitatea spiritului. Biserica nu predică un ascetism imposibil vremilor, ci vrea numai, ca neîncetat adevărul să se facă auzit până la marginea pământului. Amvonul luptător nu face decât să repete peste lume Glasul care a spus: Nu vă adunați comori pe pământ unde molii le mănâncă și hoții le fură, ci vă adunați comori neperitoare în ceruri; pentru că: ce-i va folosi omului, de ar dobândi lumea toată, în schimb și va pierde sufletul său?!

Timpurile grele de azi ridică la suprafață probleme de refaceri morale, cari cer în primul rând reparații morale, ce cad mai mult în sarcina amvonului luptător, în sarcina preoților, slujitorii altarelor. Cuvântările amvonului de azi, mai mult ca oricând, trebuie să fie atâtea canale pline de apă vie și suflare de viață — impedecând materializarea vieții, întreținând spiritul contemplativ și frica de Dumnezeu, în sufletele mulțimilor.

În cadrul celor spuse mai sus intră deci preotul activ și militant, cu neastâmpărul lui de a ceti, de a se pregăti, de a medita, de a face și a învăța și a culege de pretutindeni mijloace de lucru, pentru infiltrarea creștină a societății și a lumii. Așa numai — amvonul luptător — va fi în plin câmp al chemării sale, spre mărirea lui Dumnezeu, pacea și bunăînțelegerea între oameni. Așa numai vom da împlinire cuvintelor: „Și se va predica această Evangheliă împărăției la toată lumea, spre mărturie la toate popoarele” (Matei 24. 14), pentru că: „Se cuvine lui Hristos a împărății până ce va pune pe toți vrăjmașii săi așternut picioarelor Sale” (I Cor. 18. 25).

vinii, ca de ex. Cserel Mihai și Bethlen Mik'ós, despre cari scrie Șincal: „Așadar cetitorul de vei ceti pe Bethlen Mik'ós și pe Cserel Mihai, să nu le crezi, că aceștia numai cleve scriu” (vezi: *Cronica*, la anul 1698). Lor li-s-au atașat: *Ioan Crișanu* (cel cu: *Beitrag zur Geschichte der kirchlichen Union der Rumänen in Siebenbürgen unter Leopold I, Sibiu, 1880*) și *Nicolae Densușanu*, apostatul dela credința părinților săi, (cu: *Cercetări istorice-critice*, publicate în *Gazeta Transilvaniei*). Acestor doi li-se alătură acum omonimul meu neunit dela Sibiu.

Dar este o deosebire între Densușanu și Dr. Ioan Stanciu-Neunitul. Anume: Densușanu socotea false și actul de unire din 1698 și pe cel din 1700. Omonimul însă socotește de falsificat numai pe cel din 1698. Rezerva aceasta nu o motivează. Nici nu arată măcar dacă are vre'o cunoștință despre răspunsul dat lui Densușanu de către *Dr. Aug. Bunea*: „Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite”, (Blaj, 1893). — Vom face noi acest lucru.

Bulgarii prigonesc elementul românesc. De sine înțeles că-i vorba de Bulgarii din țara lor, deși nici cel din țara noastră nu-i cruță pe Români când le pot face rău. Cel cam un sfert de milion de frați de-al noștri, cari trăesc sub sceptrul regelui Boris și ascultă de vlădicul pravoslavnic dela Sofia, duc zile grele. Atât stăpânirea lumească, cât și oblăduirea duhovnicească umblă să le stărpească limba și sufletul românesc. Spre acest scop folosesc toate uneltele ce le stau la îndemână. Într'asta oficialitatea politică operează mână în mână cu cea bisericească ortodoxă. După cum cetim în foarte seriosul organ de informațiuni *Observer* (10. V. 39) din București, în ultimul timp, în vederea înăbușirii conștiinței românești, s'au luat în Bulgaria măsuri draconice ca acestea:

1. În toate părțile locuite de români s'au pus afișe, prin cari s'a interzis de a se mai vorbi românește. Toți românii sunt obligați a vorbi numai limba bulgară, din moment ce trăiesc în Bulgaria. Pentru contravenienți se prevăd pedepse aspre, prin aplicări de amenzi executate pe loc. De atunci amenziile au început să curgă fără de sfârșit pe capul românilor timoceni, ori de câteori sunt auziți de agentul bulgar, că vorbesc românește.

2. S'a pus în vederea populației românești, că este interzis de a se mai folosi portul național românesc, tot sub pedeapsa cu amendă.

3. S'au interzis toate datinile și obiceiurile românești; colinde, cântecul de stea, clăci, șezători și altele, unele din ele fiind înlocuite cu datini bulgărești, străine sufletului românesc.

4. Acum 4—5 ani, oficialitatea bulgară și-a adus aminte, că românii din Bulgaria, în deosebi cel din regiunea Vidinului, au bisericile lor tot creștine, ca și cele bulgare, dar în cari slujba religioasă se făcea în limba română. Ca urmare au confiscat toate cărțile bisericești scrise în limba română, înlocuindu-le cu cărți bulgărești, căutând prin aceste mijloace să șteargă orice urmă românească din viața spirituală a românilor de peste Dunăre.

Nu știm cum va răspunde cârmuirea noastră politică la acestea procedee balcanice. Ne-ar plăcea însă să știm ce înțelege să facă ortodoxia română dela noi pentru Români ortodocși strangulați de „frații în credință” de peste Dunăre, cărora le vine bine să facă aceasta tocmai fiindcă cei luați la ochi fac parte din aceeași biserică ortodoxă cu gătuitorii?

Știri mărunte

Sinod protopopesc. Preoțimea tractului *Reghin* și-a ținut sinodul de primăvară în *Beica-de-sus*, sub conducerea pâr. *Ariton M. Popa* prot. districtual. Firește că i-a premers sf. liturgie, la care a pontificat pâr. *Ariton M. Popa*, a predicat pâr. *I. Mann* din Gurghiu și au dat răspunsurile frații în Domnul cari împânziau biserica pâr. *Ciocola*, preotul local. S'a slujit apoi un *parastas* pentru odihna răposatului preot Ștara, când a cuvântat pâr. protopop mulțimei credincioșilor. După care a urmat sinodul în cadrele căruia pâr. *Racoșianu* din Cașva a ținut lecția practică, iar pâr. *Idmaș* din Voivodeni conferința prescriasă. La discuții între altele s'a luat hotărârea de a contribui la *susținerea Seminarului Teologic* din Blaj cu bunurile ce sunt a-se primi dela Stat. (*Coresp.*)

Internații, politici din 1916—1919 în adunare. Se știe că după intrarea României în războiu peste trei mii de intelectuali și țărani fruntași din Ardeal au fost deținuți, unii închiși și condamnați la 2—20 ani închi-

soare și alți internați în *lagărele dela Sopron și Zombor*, iar 12 au fost condamnați la spânzurătoare. Acești mucenici ai neamului s'au constituit în 1929 în *Uniune* ale cărei statute au fost aprobate în 1930 de forurile în drept. Încheindu-se zece ani dela înființare, uniunea urmează să se reorganizeze în vederea realizării scopurilor fixate în statute. În acest scop se va ținea o *adunare generală* în ziua de Duminecă 14 Mai în *Cluj*, în sala Camerei de Comerț din Str. Mareșal Foch, la ora 4 d. m. Aceasta se aduce la cunoștință tuturor celor interesați, cu dorința unei participări cât mai numeroase a membrilor.

Momente înălțătoare la Cluj. Sărbătoare neuitată, frumoasă și gingașă, s'a desfășurat Dumineca trecută în Catedrala Clujului. În cadre de mare solemnitate, *P. S. Iuliu* a dat *prima împărtășanie* la peste 300 îngerași dela școlile primare centrale ale orașului (cece făcuse Duminecile trecute în biserica Calvaria și în cea din cartierul Iris). Înaltul ierarh le-a ținut micilor credincioși o omișcătoare cuvântare. Le-a arătat că și ei fac parte din marea oaste a rugăciunii pentru pacea lumii, pe care a rânduit-o Papa. I-a îndemnat să-și aducă aminte toată viața de sărbătoarea aceasta și să-și păstreze curățenia sufletească a acestor clipe serene. — A urmat cuminecarea. Clipe înălțătoare și îndușetoare. Fetițele, cele mai multe în alb, cu buchete de flori în mână. — După liturghie, *P. S. Episcopul* a dat fiecăruia câte o iconiță, ca amintire. — Mulțimea care a asistat, în primul rând părinții copiilor, a rămas profund emoționată.

În cinstea lui Ioan Pop-Reteganul. Părea că am uitat de figura minunatului dascăl, ale cărui „povești ardelenesti” ne-au înseninat copilăria. Iată că un vrednic nepot al lui, cunoscutul editor-librar din Cluj *Alexandru Anca*, ni-l aduce aminte. A ridicat, pe a sa cheltuială, marelui scriitor folklorist un monument, în grădina „casei învățătorilor” din Cluj. Societatea „Gheorghe Lazar” va inaugura, în cadrele unei frumoase serbări străjerești, Duminecă în 21 Mai ora 11, acest monument în bronz, vrednic de amintirea lui Ion Pop-Reteganul, care a fost un distins fiu al bisericii noastre. — Nu ne îndoim că toți cei cari pot, se vor sili să fie de față la această frumoasă serbare.

Locale. Joia viitoare, la înălțarea Domnului, va predica în catedrală pâr. *Ștefan Ciufudeanu* dela Admin. Centrală Capitalară; iar Dumineca ce-i urmează va predica pâr. *Dr. Aug. Ciunganu*, prof. de religie.

— Ziua de Zece Maiu a fost prăznuită cu deosebită solemnitate. La catedrală *I. P. S. pâr. Mitropolii*, în sobor de preoți, a săvârșit o sf. slujbă ocazională, fiind de față, pe lângă școlărime, și reprezentanți ai autorităților locale bisericești, școlare și civile. După aceea a avut loc defilarea școalelor, străjerilor, premilitarilor și a formațiilor „frontiste”. În urmă, școalele au aranjat, în sala Palatului Cultural un reușit *festival artistic patriotic*, cu cântări și recitări de poezii potrivite sărbătorii. Dl. prof. *E. Mesaroș* a elogiât memoria marelui rege Carol I. dela nașterea căruia se împlinesc 100 de ani.

Congres internațional întru mărirea lui Hristos-Regele. Lupta pe care o poartă, deschis și pe față, cei fără Dumnezeu, împotriva lui Hristos și a împărăției lui, e cunoscută. Și ravagiile pe cari le-a făcut în suflete și are de gând să mai facă, așiderea. Pentru a preveni acest rău și pentru a-se răspunde demn îndrumării nemuritorului Pontifice Pius XI care s'a adresat tuturor creștinilor de bine, conjurându-i „să se unească într'o armată puternică și solid încheată, în contra cetelor neglegiute, ca să poată fi mântuită omenirea”, a

fost convocat la *Ljubliana* (în Jugoslavia), pe zilele de 25—30 Iulie c., al șaselea *Congres Internațional Hristos-Regele*, cu menirea de a întruni catolicii tuturor neamurilor, atât pentru a cerceta serios situația actuală, cât și pentru a căuta mijloacele cele mai potrivite în vederea renașterii în Domnul, dându-se totodată prilej de manifestații grandioase în cinstea Împăratului Hristos. Și nu încapă îndoială că acest congres va izbuti grandios.

Inventar agricol. În ultimul său număr *Parlamentul Românesc* — excelenta revistă a dlui *N. Russu Ardeleanu* — ia în cercetare prictepută „socotelile națiunii și ale statului”. Adica: viața economică financiară a țării, așa cum se reoglindește în cifrele diferitelor bugete publice. Reținem, dela „*Cronica*” mărunță, o mică însemnare cât se poate de instructivă. Ea privește „inventarul agricol al satelor” și aruncă o vie lumină asupra primitivismului agriculturii noastre, care totuși ar fi să fie ocupația de temelie a țării. „Valoarea inventarului agricol este — scrie revista — pe hectar: 1000 lei în România, 2000 lei în Bulgaria, 3000 lei în Polonia, 15.000 lei în Germania și 42.000 lei în Elveția. — Iar producția medie de grâu pe hectar în aceleași țări este: 800 kgr. la noi, 1320 la bulgari, 1440 la poloni, 2070 la germani și 2250 kgr. la elvețieni”.

Canonizare în perspectivă. Secția istorică a Congregației Riturilor, după cum e informată revista *Schönere Zukunft* (30 4 39), a încunoiștințat pe episcopul de Aachen că, după toate prevederile, fer. *Hermann Josef* va fi ridicat la cinstea altarelor nu peste mult. — Respectivul e de naștere din Köln și a fost ieromonah premonstratens la Steinfeld. El este autorul celui mai vechiu imn în cinstea Preasfinteii Inimi: „*Summi regis cor aveto!*” Mai are apoi și alte imnuri și o tâlcuire a Cântării Cântărilor. Avea un cult deosebit pentru Preacurata cu Pruncul Isus. A murit în 1241.

Aniversară ce iasă din comun. Catolicii din *Canada* prăznuiesc anul acesta împlinirea alor trei veacuri dela întemeierea celui dintâtu spital în Noul Continent. E vorba de Hotel-Dieu du précieux sang din *Quebec*, deschis în 12 August 1639 de trei călugărițe augustiniene, având ca stareță pe Maica Maria Guenet. De mijloacele de lipsă s'a îngrijit la vremea sa un comitet francez de ajutorare. Astăzi acel spital e cel mai mare atât în *Canada* cât și în Statele Unite și cel mai bine provăzut cu cele trebuincioase. Serbările vor avea loc între 27 August — 2 Sept. c. și vor fi o mândrie a catolicismului din acele părți de lume. De notat că azi în Noul Continent se află 1153 de spitale catolice, dintre cari 270 în *Canada*. (Numărul total al spitalelor în Statele-Unite și *Canada* e 5573). — Binele e rodnic și el și pilduitor pentru cei din familie și pentru cei aflători înafară de ea.

Nouă tagmă călugărească. În 1937 Msgr. *Constantini* a înființat, pentru *China*, o congregație călugărească, pe seama căreia a scris și regule proprii de viață. Aceste regule au primit acum aprobarea Romei, așa că tânăra formație: „*Ucenicii Domnului*” e o realitate religioasă, de fapt și de drept. Această tagmă va fi condusă exclusiv de Chinezi și nu se vor primi în ea decât Chinezi. De prezent numără 8 preoți și 16 clerici în noviciat. Alți 22 clerici studiază la universitate, iar în seminarul pentru elevi se pregătesc pentru acelaș ideal de viață 60 de tineri. Congregația are un seminar teologic cuprinzător și casă de noviciat în *Suanwafu*, aproape de *Peking*, iar în capitala însăși o casă de studii pe lângă universitatea catolică de acolo. Rostul acestei tagme autohtone este: răspândirea credinței în *China*, prevederea e-

parhiilor pe cale de înființare cu preoți băștinași, ridicarea de școale creștine catolice de toate categoriile și răspândirea de scrieri catolice în limba chineză. — Și toate semnele arată că darul Domnului e cu străduințele „ucenicilor” din *China*.

Mulțumită publică. Poporul Român Unit din comuna *Sântioana* (jud. T. Mică), în frunte cu preotul, aduce și pe această cale, mulțumită publică dlui *Inlieu V. Albini Zlatna*, pentru suma de Lei 2000; dlui *Marius Peculea Cluj*, pentru suma de 1000 Lei; și On. *Băncii Albina Sibiu*, pentru suma de 500 Lei, ce i-au donat Bisericii din *Sântioana*. — Dumnezeu să le răsplătească! — *Oficiul parohial*.

† **Valeria Uiiăcan**, născ. *Bianu*, văduvă de canonic, a adormit în Domnul la Cluj, în ziua de zece Maiu, la vârsta patriarhală de 83 de ani. În mormântarea i s'a făcut cu cuvenita pietate, la *Blaj*, în apropierea soțului său. Fie-i partea cu cei aleși!

Intrunire colegială. Toți foștii elevi ai preparandiei gr. cat. (școala normală din *Gherla*, din timpul profesorului *Rvs. Ilarie Boroș*), sunt rugați ca, în ziua de 2 Iulie 1939, *Duminecă*, orele 8 a. m., să se prezinte la întrunirea colegială, ce va avea loc în vechiul edificiu școlar. Informațiuni detaliate se pot primi dela domnii: *Virgil Pop*, *Gherla*, *Grigore Labro*, *Cluj*, *Calea Motoilor nr. 42*, *Nicolae Moga*, *Salonta-Bihor*. *Nb.* Ziarele din *Ardeal* sunt rugate a prelua inserarea.

Cursuri de apărare pasivă. Serviciul M. O. N. T. al ținutului *Mureș* face cunoscut că, dela 23 Aprilie și până la 25 Iunie, se țin la *Alba-Iulia*, *Dumineca*, cursuri informative de apărare pasivă. Participanții vor fi persoanele particulare încadrate în art. 8 din legea pentru apărarea antiaeriană a teritoriului. Inscrierile se fac la serviciul M. O. N. T. al ținutului, personal ori în scris. Participanții vor duce cu ei la curs: carnetul de înscriere la biroul populației, masca de gaze tip 1935, 100 grame alcool sau trioximetilen, și un pachet de vată de 5 lei.

Central Uni. Telefonul „Unirii”

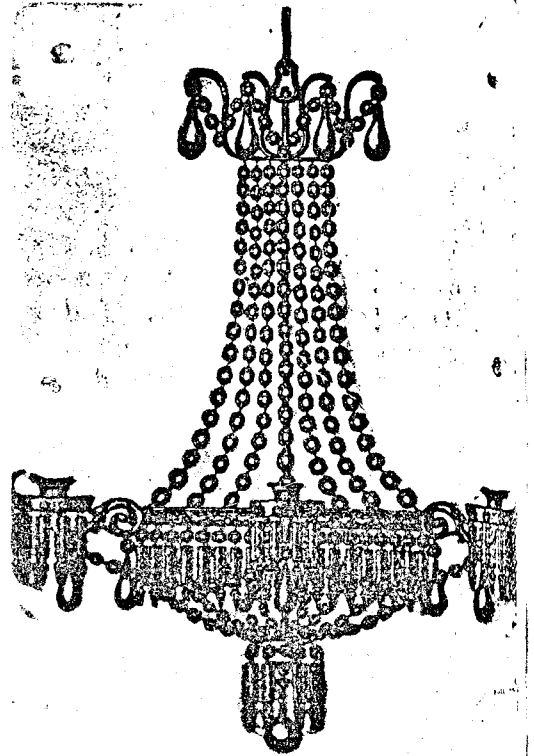
S. Bistrița. Sugestia o găsim cât se poate de bună și nu vom întârzia s'o comunicăm celor în drept.

„**Biserica și Școala.**” *Arad*. Se știe de mult că hârta, sâraca, e răbdurie, lucru mare. Poartă orice pe spatelul ei trudite. Acest adevăr nu are nevoie să mai fie dovedit. Păcat deci de risipa pe care v'ați îngăduit-o publicând fanteziile dlui *Petre Filimon* despre „Creștinismul în concepția apuseană și cea răsăriteană”. Incai dacă s'ar fi scris: „Creștinismul apusean, răsăritean și protestant în concepția filimonească, haida de, ar avea omul voie să filozofeze cum îl taie fantacia. Așa însă, titlul ar cere nițică seriozitate și, mai ales, argumentare. Simple afirmații nu ajung. Mai ales când ele sunt... uluitor de îndrăznețe. Așa de ex.: ci că e mai aproape protestantismul de catolicism decât ortodoxia; și concluzia: „La baza ortodoxiei stă Dumnezeu, iubire și nădejde spre viața veșnică, pe când în apus găsim dezvoltată mai mult concepția despre păcat și frica de consecințele sale, fiind exclusă (!) ideea că prin păcat supărăm pe Dumnezeu, care ne iubeste”. — Facem prinsoare că d. P. F. deși român de viță veche, e mai aproape de chinezi decât de neamul nostru. Intemeem această afirmație pe împrejurarea, evidentă, că... scrie chinezește!

P. Reghin. Străduințele Vaticanului pentru salvarea păcii sunt cunoscute de toată lumea. Și, spre norocul tuturor, ele au astăzi mai mare răsunet decât cele ale fericitului *Benedict XV*, despre cari abia acum se recunoaște că, dacă ar fi fost ascultate, omenirea și-ar fi cruțat mult sânge și mult prăpăd. — Totuși, svnul gazetelor despre o conferință la Vatican a reprezentanților marilor țări europene pare, ori neverosimil, ori cel puțin pripit. În tot cazul, Vaticanul l-a desmintit. Acțiunea pacificatoare a S. Scaun se desfășoară pe căile normale diplomatice. De aceea Nuntii din diferitele țări au avut de curând o serie întreagă de întrevederi cu șefii guvernelor respective comunicându-le tuturor caldele și stăruitoare dorinți ale Sfântului Părinte pentru deslegarea pașnică a tuturor diferendelor ce există. Atât și nimic mai mult.

Oh. Runcel Salvei. Cartea dorită: „*Preces et Pia opera indulgentiis ditata*” — pe care am recomandat-o în numărul nostru din 23 Aprilie 1939 — se poate procura dela Roma, prin oricare librărie (așa cum se comandă, de obicei, orice carte străină). — Pentru că s'o aveți mai repede, v'am și făcut comanda prin „*Librăria Seminarială*” din *Blaj*. Rugăm s'o așteptați cu răbdare.

T. Beiuș. Am primit articolul. Regretăm foarte mult că nu-l putem publica. Si anume din simplul motiv că l-am văzut tipărit aidoma în altă publicație. Nu se poate da publicității același text deodată în mai multe organe, decât în cazuri excepționale, când e vorba de apeluri ori acțiuni publice de interes general.

Comandați Policandre

la

LIBRARIA ANCA — CLUJ

din sticlă-cristal, în diferite forme pentru bisericile noastre dela sate

Tot aici găsiți **Sfeșnice** pentru altar, toate mărimile cu 1—3 brațe, **cruci** de pereți și cu talpă din lemn, metal, nichel și argintat, orice mărime; **Berete** din Klott; **Colare** pentru preoți. **Brăe**, (cingulum) pt. teologi, preoți și protopopi, în diferite lățimi și culori, din mătase sau lână. Se mai află: **Potire**, **Ciboriu**, **Cădelnițe**, **Chivot**, aurite și argintate. **Clepoștele** pentru altar cu 1—4 clopoștele. „**Drumul Crucii**” (*Calvaria*) 14 buc. Icoane de hârtie fine colorate în diferite mărimi.

Mare depozit de **Ornate și propozit**, în diferite culori, cu prețuri reduse. **Icoane** de hârtie și pictate. Tot solul de rechizite, **Imprimare**, **Cărți** de rugăciuni și bisericești, **medalioane**, **rozare** și **steaguri** pentru **Reunirea Mariană**. **Teatre și Monoloage** populare și școlare. „**Drumul Crucii**” avem gata înramate în lemn de stejar cu cruce și inscripție de 120 X 75 cm. rama, iar 75 X 54 cm. Icoanele pictate artistic în oleu. Lucrare artistică și toate cele 14 bucăți costă 35.000 Lei.

Cereți catalogul detaliat și ilustrat.

NOU!

NOU!

Iconițe comemorative de prima stântă împărtășanie, desen special pentru ritul românesc, execuție multi-coloră, format 17,5 X 35 cm, prețul 6 lei bucata, franco. Dela 25 bucăți în sus: 10% reducere.

A se adresa:

Librăria Diecezană, Lugoj

1171 (2-2)